
Inzicht in advisering voor gewasbescherming en de loskoppeling van advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen

Resultaten van internationale vragenlijst

Auteurs| T. Costaz & P. Kromann

Rapport WPR-OT-1074

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

Inzicht in advisering voor gewasbescherming en de loskoppeling van advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen

Resultaten van internationale vragenlijst

Auteurs: T. Costaz & P. Kromann

Wageningen University & Research

Dit onderzoek is in opdracht van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) - Directie Strategie, Kennis en Innovatie (SK&I) uitgevoerd door de Stichting Wageningen Research (WR).

WR is een onderdeel van Wageningen University & Research, samenwerkingsverband tussen Wageningen University en de Stichting Wageningen Research.

Wageningen, juli 2024

Rapport WPR-OT-1074

Costaz, T. & P. Kromann, 2024. Inzicht in advisering voor gewasbescherming en de loskoppeling van advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen. Wageningen Research, Rapport WPR-OT-1074

Dit rapport is gratis te downloaden op <https://doi.org/10.18174/661996>

© 2024 Wageningen, Stichting Wageningen Research, Wageningen Plant Research, Business unit Open Teelten, Postbus 430, 8200 AK Lelystad; T 0317 29 11 11; www.wur.nl/plant-research

KvK: 09098104 te Arnhem
VAT NL no. 8113.83.696.B07

Stichting Wageningen Research. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Stichting Wageningen Research.

Stichting Wageningen Research is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens uit deze uitgave.

Rapport WPR-OT-1074

Foto omslag : Larissa Mulder/Shutterstock.com (<http://shutterstock.com>).

Inhoud

1	Introductie	5
2	Methodologie	6
3	Resultaten	7
	3.1 Overzicht van praktijken die gericht zijn op het ontkoppelen van advies en verkoop per land	7
	3.2 Rol van adviseurs en beschikbaarheid van adviseurs	8
	3.2.1 Rol van adviseurs gewasbescherming	8
	3.2.2 Beoordeling van de beschikbaarheid van adviseurs	9
	3.3 Impact van onafhankelijk advies over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming (IPM)	9
4	Discussie en conclusie	11
Bijlage 1	Kopie van online enquête	13

---

1 Introductie

De voorgestelde Europese verordening, inzake het duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, (SUR) benadrukt de cruciale rol van onafhankelijke adviseurs bij het begeleiden van professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen naar niet-chemische alternatieven en geïntegreerde gewasbescherming. Het voornemen om verkoop en advies van gewasbeschermingsmiddelen los te koppelen is tevens opgenomen in het coalitieakkoord 2021. Dit rapport onderzoekt de organisatiestructuren en adviespraktijken met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in België, Denemarken, Frankrijk en Duitsland met als doel te begrijpen hoe deze landen adviesdiensten hebben georganiseerd om de verkoop van- en het advies over gewasbeschermingsmiddelen los te koppelen.

In februari 2024 heeft de Europese Commissie besloten om het SUR voorstel in te trekken. Het voornemen van het kabinet uit 2021 (coalitieakkoord) om de verkoop en het advies van gewasbeschermingsmiddelen los te koppelen blijft momenteel echter staan. Om de vorm, inhoud en tijdslijnen van deze loskoppeling goed te kunnen onderbouwen, is het belangrijk om een breed beeld te hebben van de wijze waarop de koppeling tussen verkoop en advies in andere lidstaten is ingeregeld.

---

2 Methodologie

Deze studie hanteert een methodische aanpak om de organisatiestructuren en adviespraktijken met betrekking tot het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in België, Denemarken, Frankrijk en Duitsland te onderzoeken. Het hoofddoel van deze methodologie is het begrijpen van hoe deze landen hun adviesdiensten hebben georganiseerd om de verkoop van en het advies over gewasbeschermingsmiddelen te scheiden. De methodologie omvat een analyse van diverse bronnen, zoals overheidsdocumenten, beleidsrichtlijnen en vooral interviews met belanghebbenden. Er is een enquête ontworpen om antwoorden te verkrijgen op thematische vragen van geselecteerde experts uit België, Denemarken, Frankrijk en Duitsland. De verzamelde gegevens worden vervolgens geanalyseerd om inzicht te verkrijgen in de specifieke organisatiestructuren en adviespraktijken in elk van de bestudeerde landen.

Deze methodologische benadering verschaft inzicht in de regulerende praktijken met betrekking tot de verkoop en advisering van gewasbeschermingsmiddelen en biedt een vergelijkende analyse op basis van dominante trends en benaderingen per land. Het onderzoek beoogt echter geen kwantitatief overzicht te verschaffen van respondentenstandpunten binnen het vragenlijstonderzoek, gezien de beperkte omvang ervan.

Er is een vragenlijst opgesteld die drie hoofdthema's bestrijkt:

1. Structuren en ontwerp om de ontkoppeling van advies en verkoop en de onafhankelijkheid van advies te waarborgen.
2. De soorten bestaande adviesdiensten (publiek en privaat), de rollen en de impact van gewasbeschermingsadviseurs, inclusief de capaciteit om te voorzien in de adviesbehoeften van boeren, inclusief benodigde kennis en tijdige beschikbaarheid.
3. Eventuele andere opmerkingen met betrekking tot de ontkoppeling van verkoop en advies over gewasbeschermingsmiddelen in de betrokken landen, zoals ingebracht door de geïnterviewden.

De vragenlijst met 18 meerkeuzevragen en open vragen is vertaald in de relevante talen van de doellanden, België, Denemarken, Frankrijk en Duitsland. Deze is verspreid onder geselecteerde experts en organisaties die gespecialiseerd zijn in het geven van gewasbeschermingsadvies in elk van de doellanden. Het doel was om reacties van geselecteerde experts uit elk land te verkrijgen, zodat een overzicht van de situatie per land kon worden verkregen. De verzamelde antwoorden zijn kwalitatief geanalyseerd en geven inzicht in de huidige stand van zaken op het gebied van adviesdiensten in elk van de landen: België, Denemarken, Frankrijk en Duitsland.

De enquête is online ingevuld met vragen en antwoorden. Een kopie van de enquêtevragen is te vinden in de bijlage.

---

3 Resultaten

Vanwege de uitdaging om een groot aantal professionals te betrekken bij de enquête werd een gerichte benadering gekozen, waarbij voornamelijk hooggeplaatste vertegenwoordigers van de openbare sector namens elk land werden uitgenodigd om deel te nemen. Geïdentificeerde en geselecteerde respondenten werden telefonisch benaderd om hun deelname te stimuleren.

Vijftien reacties zijn verzameld van deskundigen die werkzaam zijn in openbare instellingen, particuliere organisaties, non-profitorganisaties of coöperaties/verenigingen:

- 4 reacties van boerenverenigingen of -coöperaties in Frankrijk
- 4 reacties non-profit/openbare instellingen in Wallonië, België;
- 5 reacties in totaal, één van een particulier bedrijf en vier van organisaties die eigendom zijn van boerenverenigingen in Denemarken;
- 2 reacties uit Duitsland, waaronder een van een vertegenwoordiger van het Duitse openbare systeem in de Landbouwkamer in Nordrhein-Westfalen. De andere respondent was een adviseur van Landwirtschaftskammer Niedersachsen.

3.1 Overzicht van praktijken die gericht zijn op het ontkoppelen van advies en verkoop per land

Frankrijk: De ontkoppeling van advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen (GBM) in Frankrijk werd in 2021 tot stand gebracht door middel van de wet Egalim. In het kader van Egalim moeten alle marktdeelnemers die verkoop en advies geven, een keuze maken tussen de verkoop van fytosanitaire producten of het geven van fytosanitair advies volgens de betrokken certificeringsinstanties. Exploitanten moeten vervolgens een audit uitvoeren om ervoor te zorgen dat ze aan het systeem voldoen. Dit betekent dat de marktdeelnemers die ervoor hebben gekozen om fytosanitaire producten te verkopen, geen andere adviezen of aanbevelingen over deze producten kunnen geven dan specifieke gebruikersaanbevelingen die verband houden met het product zelf. Er worden twee niveaus van advies onderscheiden:

1. **Specifiek advies** is advies met betrekking tot het gebruik van fytosanitaire producten en is niet verplicht (boeren hebben de keuze om het product al dan niet te gebruiken). Dit advies wordt gekenmerkt als aanbevelingen voor het specifieke productgebruik (d.w.z. het benoemen van het product).
2. **Verplicht onafhankelijk strategisch advies** biedt de boeren alle benodigde elementen voor hun gewasbeschermingsbeheerplan. Het is gebaseerd op een diagnose die rekening houdt met de externe en interne specifieke kenmerken van het bedrijf.

Landbouwers en andere bedrijven die fytosanitaire producten gebruiken, zullen moeten aantonen dat zij 2 strategische adviezen per periode van 5 jaar hebben ontvangen (met een interval van 2 tot 3 jaar tussen twee adviesreeksen) voor de hernieuwing van hun "Certiphyto", een diploma waaruit blijkt dat zij pesticiden mogen gebruiken.

België: Op nationaal niveau in België zijn er geen specifieke wettelijke maatregelen voor het ontkoppelen van verkoop en advies. Echter, het Waalse pilot-programma voor de vermindering van pesticiden heeft als doel het gebruik van pesticiden te verminderen. Producentenverenigingen zonder winstoogmerk, elk gespecialiseerd in specifieke plantaardige productiesectoren, zijn opgericht als proefprojecten om onafhankelijk advies te geven.

Ze worden door de overheid gesubsidieerd en hun onafhankelijkheid is vastgelegd in arbeidscontracten. Ontslag kan plaatsvinden wegens ernstig wangedrag dat de onafhankelijkheid schaadt.

Denemarken: Het adviessysteem in Denemarken is eigendom van landbouwers. Landbouwers willen onafhankelijk advies, want dit is al tientallen jaren de traditie van het nationale systeem. Bestaande structuren van landbouwersverenigingen spelen een belangrijke rol bij de uitvoering van de SUR-richtlijn in Denemarken. Dit systeem is voornamelijk geërfd van een lange traditie van overheidssteun aan een landelijk dekkend netwerk van landbouwersverenigingen die onafhankelijk advies geven aan landbouwers. Dit adviessysteem is tot op de dag van vandaag eigendom van landbouwers. In de gedragscode voor landbouwadviseurs van de Deense landbouwersverenigingen staat dat "de adviseur volledig onafhankelijk moet blijven en zich niet mag laten beïnvloeden door zijn eigen, derde of openbare belangen, en rekening moet houden met de belangen van de klant/landbouwer". Er zijn adviseurs van particuliere bedrijven en multinationals, maar die spelen een kleine rol.

Duitsland: Volgens de Duitse wet op de gewasbescherming is het de verantwoordelijkheid van de deelstaten om landbouwers te adviseren over gewasbescherming met behulp van de juiste openbare instellingen. Deze omvatten de gewasbeschermingsdiensten, die zijn gevestigd in de landbouwkamers, staatsinstituten of andere autoriteiten. Aangezien de gewasbeschermingsdiensten overheidsinstanties zijn en door de betreffende deelstaat worden gefinancierd, is hun advies onafhankelijk. Contractuele aanwijzingen geven aan dat alle personen die advies geven over gewasbescherming goed geïnformeerd en up-to-date moeten zijn over nieuwe beheersmaatregelen. Bovendien kunnen vertegenwoordigers van particuliere bedrijven advies geven, maar dit wordt niet als onafhankelijk beschouwd.

3.2 Rol van adviseurs en beschikbaarheid van adviseurs

3.2.1 Rol van adviseurs gewasbescherming

De functie van gewasbeschermingsadviseurs is van het grootste belang bij het vormgeven van duurzame landbouwpraktijken. Deze adviseurs spelen meerdere rollen:

- de aanpassing van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, advies voor de keuze en toepassing van middelen en het opstellen van spuitschema's;
- het bieden van alternatieven voor gewasbeschermingsmiddelen aan boeren en begeleiding bij economisch optimaal beheer en gebruik van gewasbeschermingsmiddelen;
- het voorkomen van misbruik;
- de ontwikkeling van resistentie tegen beschikbare gewasbeschermingsmiddelen (GBM).

De adviserende rol strekt zich verder uit tot het optimaliseren van de financiële strategieën van landbouwers en het verbeteren van de economische output door middel van advies op maat, met name in Denemarken.

Het is echter van cruciaal belang om op te merken dat er een potentiële uitdaging bestaat aangaande de onafhankelijkheid van adviseurs. Een van de respondenten uit Frankrijk uitte zijn bezorgdheid over het feit dat een aanzienlijk deel van de adviseurs in dienst is van PPP Publiek Private Samenwerking bedrijven, waardoor de onpartijdigheid van het verstrekte advies in het gedrang kan komen. Deze kwestie komt naar voren vanuit reacties vanuit Frankrijk, België en Duitsland en wordt verder bevestigd door een Frans rapport over de Egalim-wet in Frankrijk, waaruit blijkt dat het advies van verkopers van gewasbeschermingsmiddelen in de praktijk wordt voortgezet door middel van informele besprekingen met landbouwers. Ondanks het feit dat ze technisch gezien "illegaal" zijn onder de nieuwe wet in Frankrijk, blijven dergelijke interacties bestaan vanwege de gevestigde vertrouwensrelaties tussen verkopers en klanten door de jaren heen.

De situatie in Denemarken wordt gekenmerkt door een langdurig vertrouwen onder de landbouwers en een uniek adviessysteem dat eigendom is van de landbouwers. Dit systeem biedt onafhankelijk advies op basis van rigoureuze, onafhankelijke tests van de werkzaamheid van pesticiden en andere managementpraktijken. De jaarlijkse onderzoeksgegevens worden systematisch verzameld en gepubliceerd op non-profit basis.

Het wordt vervolgens gebruikt door onafhankelijke adviseurs die zijn georganiseerd in adviesbureaus die eigendom zijn van de landbouwer met als hoofddoel een optimale economische output voor de boeren te garanderen.

3.2.2 Beoordeling van de beschikbaarheid van adviseurs

Een onderzoek naar de huidige stand van zaken omtrent het aantal beschikbare adviseurs in relatie tot de vraag brengt een opmerkelijke onevenwichtigheid aan het licht. Dit is met name het geval in België en Frankrijk. Volgens een Franse beoordeling van de wet Egalim moet elk bedrijf om de vijf jaar twee strategische adviezen krijgen. Het beschikbare aantal adviseurs blijft vandaag echter aanzienlijk achter om aan deze vraag te voldoen, vooral omdat veel bedrijven prioriteit geven aan de verkoop van GBM boven adviesdiensten. De Franse respondenten zijn het er grotendeels over eens dat er een tekort is aan onafhankelijke adviseurs die onafhankelijk advies kunnen geven. Om dit probleem aan te pakken en de onafhankelijkheid te waarborgen, stellen de Franse respondenten voor om een afzonderlijke financieringsstructuur op te zetten voor advies dat niet gekoppeld is aan bedrijven die GBM verkopen. Mogelijke mechanismen zijn onder meer rechtstreekse betaling door landbouwers of de betrokkenheid van overheidsinstellingen. Bovendien worden ethische richtlijnen en regelmatige audits of controles voorgesteld om de naleving van de onafhankelijkheid te garanderen.

In Duitsland blijkt de beschikbaarheid van onafhankelijke adviseurs toereikend te zijn, of in ieder geval niet sterk uit balans met de vraag naar advies. De Duitse vertegenwoordiger van het overheidssysteem heeft erop gewezen dat er behoefte bestaat aan onafhankelijk advies en dat het adviesstelsel verder moet worden uitgebreid en gratis of zeer goedkoop moet zijn voor landbouwers.

In Denemarken zijn de respondenten het erover eens dat de beschikbaarheid van onafhankelijke adviseurs overeenkomt met de vraag. Er wordt aangegeven dat de vraag rechtstreeks verband houdt met de kwaliteit van het geboden advies en sterk samenhangt met de vraag naar de kennis die is ontwikkeld uit het nationale netwerk van onafhankelijke veldproeven. Anderzijds, kunnen boeren ontevreden worden over de adviesdienst als ze het gevoel hebben dat ze vooral betalen om hulp te krijgen bij de wettelijk verplichte audits in plaats van bedrijfsadvies en advies over nieuwe managementpraktijken. Een respondent uit Denemarken gaf aan dat er discussies bestaan over de noodzaak om audits te subsidiëren om tijd over te houden voor bedrijfsadvies en advies op nieuwe managementpraktijken dat door de boeren wordt betaald. Zoals Deense respondenten hebben aangegeven, is er echter geen behoefte aan een scheiding tussen auditors en onafhankelijke adviseurs in Denemarken. Zij benadrukken dat het belangrijk is dat beide rollen binnen hetzelfde adviesstelsel blijven, dat eigendom is van de boeren.

De tijdigheid van adviezen en de noodzaak om deze adviezen af te stemmen op teeltcycli waren terugkerende thema's onder de Deense en Duitse respondenten. Adviseurs moeten volgens de respondenten meerdere keren per jaar één-op-één contact hebben met boeren om tijdig adequate begeleiding te bieden. Dit sluit aan bij de reacties uit Frankrijk die waarschuwen tegen groepsadvies als middel om kosten te besparen. Deze respondenten benadrukken het belang van gepersonaliseerde interacties voor effectieve begeleiding.

3.3 Impact van onafhankelijk advies over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en de toepassing van geïntegreerde gewasbescherming (IPM)

Uit de enquête bleek dat deskundigen een gemengde perceptie hebben van het effect van onafhankelijk advies op het terugdringen van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en het verbeteren van de uitvoering van IPM-strategieën. Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan onzeker te zijn over de effectiviteit van de scheiding tussen verkoop en advies bij het behalen van deze doelstellingen.

Omgekeerd verwacht de andere helft positieve resultaten, in de overtuiging dat de ontkoppeling heeft bijgedragen tot een afname van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en een toename van de toepassing van IPM-strategieën.

Het idee dat de waargenomen vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet te wijten is aan de ontkoppeling, vindt steun in de Franse beoordeling van de wet-Egalim. Andere factoren, zoals de perceptie van het publiek en schommelingen in de prijzen van gewasbeschermingsmiddelen, worden als belangrijke factoren aangemerkt. Dit onderstreept de complexiteit van het evalueren van de unieke impact van het scheiden van verkoop en advies van GBM in de context van landbouwpraktijken in een bepaald land in een specifieke periode. De behoefte aan GBM kan van jaar tot jaar aanzienlijk variëren, afhankelijk van natuurlijke fenomenen, met name het weer, en wordt ook sterk beïnvloed door een reeks sociaaleconomische factoren, wat de noodzaak benadrukt van een integrale benadering om de dynamiek die speelt rondom het gebruik van GBM door landbouwers te begrijpen.

In Denemarken, waar een lange traditie van onafhankelijk advies bestaat, lijkt de invoering van IPM-strategieën te worden toegeschreven aan de acceptatie van IPM door landbouwers vanwege de wijdverbreide bezorgdheid over resistentie tegen GBM, en de verplichte rapportage van IPM op bedrijfsniveau in combinatie met een verplichte cursus over IPM (elke 4 jaar). De structuur van onafhankelijk advies in Denemarken heeft een snelle invoering van nieuwe IPM-regelgeving in dat land mogelijk gemaakt.

---

4 Discussie en conclusie

Het proces van ontkoppeling van verkoop en advies over gewasbeschermingsmiddelen (GBM) brengt verschillende aspecten naar voren die aandacht verdienen. Inzichten uit de enquête werpen licht op belangrijke aandachtspunten en aanbevelingen voor het optimaliseren van de effectiviteit van ontkoppelingsstrategieën.

Het gebrek aan duidelijke communicatie van overheidsinstanties omtrent de exacte bedoeling en gevolgen van huidige of toekomstige overheidsregelgeving voegt een laag van complexiteit toe, waardoor het begrip en de medewerking van landbouwers worden belemmerd. Er is aangegeven dat het terugdraaien van eerder aangekondigde aankomende beperkingen evenveel weerstand kan opwekken bij boeren als de oorspronkelijke aankondiging van deze beperkingen. Dit hangt samen met het vertrouwen dat boeren hebben in het regelgevend kader waarin zij investeren. Bovendien ervaren boeren het ontkoppelingsproces als een extra last. Dit is een aanzienlijk obstakel voor een brede acceptatie. Ook zijn er krachtige lobby-inspanningen van GBM-bedrijven die stellen dat IPM-advies economisch niet geldig is voor de boer. Dit zorgt voor een gebrek aan overheidsfinanciën en het in diskrediet brengen van overheidsfunctionarissen. Deze invloed bemoeilijkt niet alleen de vaststelling van transparante en efficiënte ontkoppelingsmaatregelen, maar heeft ook geleid tot bezorgdheid over mogelijke greenwashing-praktijken van GBM-bedrijven.

Deze diverse barrières onderstrepen de noodzaak van een alomvattende strategie die de communicatiekloof tussen autoriteiten en belanghebbenden in de sector aanpakt. Een uitgebreide en doelgerichte communicatiestrategie met betrekking tot de ontkoppelingsdoelstelling kan de vraag naar onafhankelijk advies versterken en de invloed van machtige spelers in de industrie verminderen. Dit draagt bij aan een succesvolle implementatie van het duurzame gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

In Frankrijk zijn discussies ontstaan over de doeltreffendheid haar wet-Egalim, die tot doel heeft advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen los te koppelen. De Franse respondenten stellen een vernieuwde efficiëntere ontkoppelingsaanpak voor, die ook wordt aanbevolen in een Frans beoordelingsrapport over dit onderwerp (<https://www.assemblee-nationale.fr/dyn/16/organes/commissions-permanentes/affaires-economiques/missions-de-la-commission/gt-bilan-vente-conseil-produits-phytopharmaceutiques>). Dit omvat het (a)heroverwegen van de economische scheiding van verkoop en advies, (b)het handhaven van operationele segregatie, (c) het verbeteren van de verantwoording en transparantie en (d)het aanscherpen van de verplichtingen met betrekking tot de certificering van gewasbeschermingsmiddelen (CEPP). In het Franse beoordelingsrapport worden met name nieuwe stappen beschreven die genomen moeten worden om een duidelijk onderscheid te maken tussen de verantwoordelijken voor de verkoop en de verantwoordelijken voor onafhankelijk advies.

De bevindingen van de enquête leiden tot een kritische discussie over de complexiteit en uitdagingen die gepaard gaan met het ontkoppelen van verkoop en advies. De geïdentificeerde belemmeringen onderstrepen het belang van een genuanceerde aanpak die rekening houdt met de unieke uitdagingen die enerzijds worden gesteld door machtige spelers in de sector en anderzijds met de financiële beperkingen. Duidelijke communicatiestrategieën, campagnes voor capaciteitsopbouw en het aanpakken van de zorgen van landbouwers vallen op als essentiële onderdelen van een succesvolle implementatie.

De vraag van landbouwers naar onafhankelijk advies hangt nauw samen met de gepercipieerde kwaliteit van het verstrekte advies. In Denemarken hangt deze vraag sterk samen met de toegang tot de resultaten van de innovaties die zijn getest in een nationaal netwerk van onafhankelijke veldproeven. Deze uitgebreide veldproeven, die onafhankelijk zijn uitgevoerd en geanalyseerd, hebben een aanzienlijke invloed gehad op zowel de vraag naar als het vertrouwen in het Deense adviessysteem, met name met betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen en andere IPM-praktijken. Het vertrouwen in het Deense adviessysteem wordt echter aangetast wanneer landbouwers een onevenredige financiële verplichting voor audits ervaren in vergelijking met het verkrijgen van waardevolle bedrijfsspecifieke adviezen.

Om het vertrouwen van boeren in het adviesstelsel te behouden en ervoor te zorgen dat auditnormen worden nageleefd, benadrukken deze Deense ervaringen het belang van het prioriteren van kwaliteit en tijdigheid van bedrijfsadviezen, vooral wanneer verplichte audits en advies tijdens dezelfde bezoeken worden uitgevoerd door onafhankelijke adviseurs. In Denemarken is het primaire doel van het adviesstelsel, dat in handen is van de boeren, om te zorgen voor een optimale economische opbrengst binnen het bestaande wettelijke kader. Het vertrouwen van de boeren in het adviesstelsel is daarom aanzienlijk.

Concluderend blijkt uit de resultaten van de enquête dat er weliswaar ontkoppelingsinitiatieven aan de gang zijn in de doellanden van de enquête, maar dat de impact ervan afhankelijk is van verschillende factoren. Om de effectiviteit van dergelijke maatregelen te vergroten, moeten beleidsmakers rekening houden met de genuanceerde perspectieven en uitdagingen van verschillende belanghebbenden. Uit de enquête bleek dat lopende evaluaties, in combinatie met mogelijke verfijningen van het beleid, van belang zijn voor het bevorderen van een duurzame en impactvolle overgang naar minder gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en een grotere toepassing van geïntegreerde plaagbestrijdingsstrategieën. Het is belangrijk dat de voortdurende aanpassingen en flexibiliteit in het beleid duidelijk worden gecommuniceerd aan en geadviseerd worden aan landbouwers.

Belangrijkste aanbevelingen op basis van de ervaringen in Frankrijk, Denemarken, Duitsland en België:

- Zorg ervoor dat adviseurs niet in dienst zijn van bedrijven die gewasbeschermingsmiddelen verkopen, om belangenconflicten te voorkomen.
- Stel strikte gedragscodes op voor adviseurs om hun onafhankelijkheid te garanderen.
- Overweeg de invoering van verplichte strategische a) IPM-opleiding, b) onafhankelijk advies, en c) monitoring van IPM-praktijken en Key Performance Indicators.
- Zorg voor voldoende gekwalificeerde en onafhankelijke adviseurs die tijdig beschikbaar zijn voor landbouwers.
- Investeer in de kennis en vaardigheden van adviseurs op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming en niet-chemische alternatieven. Bijvoorbeeld door onafhankelijk onderzoek.
- Waar mogelijk gebruikmaken van bestaande structuren, aangezien onafhankelijke adviesdiensten relatief kostbaar kunnen zijn en de efficiëntie gebaseerd is op vertrouwen tussen adviseurs en landbouwers. De prijs voor onafhankelijk advies moet redelijk zijn en van goede kwaliteit om een sterke vraag te stimuleren.
- Overweeg de mogelijkheid om de kwaliteit en levering van onafhankelijke adviesdiensten te verbeteren door deze (deels) openbaar te maken.
- Overweeg om de advieskosten kunnen gedeeltelijk gedekt worden met overheidsmiddelen, afkomstig van belastingen en heffingen op activiteiten die verband houden met de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen.
- Het is belangrijk dat de voortdurende aanpassingen en flexibiliteit in het beleid duidelijk worden gecommuniceerd aan en geadviseerd worden aan landbouwers en adviesdiensten.

Bijlage 1   Kopie van online enquête

Language: Nederlands

Enquête over gewasbeschermingsadviesdiensten

Geachte deelnemer,

Bedankt dat u de tijd neemt om deel te nemen aan onze enquête over adviesdiensten voor gewasbescherming en de ontkoppeling van advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen. Het invullen van deze enquête duurt ongeveer 15-20 minuten.

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit - Directie Strategie, Kennis en Innovatie in Nederland inventariseert bestaande modellen voor gewasbeschermingsadviesdiensten in Europese landen. Het doel van deze studie is om kennis te verzamelen over hoe geselecteerde EU-landen het gewasbeschermingsadvies aan boeren hebben georganiseerd en hoe deze ontkoppeling tussen gewasbeschermingsadvies en de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen is vormgegeven.

In deze studie willen we het concept 'onafhankelijk advies' in de context van gewasbescherming onderzoeken. Met 'onafhankelijk advies' bedoelen we advies zonder belangenverstrengeling of vooringenomenheid bij de verkoop of promotie van specifieke producten. Het advies moet objectief en onpartijdig zijn en gebaseerd op de belangen van de boer (en het milieu).

Uw waardevolle inzichten zullen bijdragen aan een uitgebreid inzicht in mogelijke strategieën voor de ontkoppeling van

advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen in Nederland. Uw input blijft vertrouwelijk en wordt uitsluitend gebruikt voor onderzoeksdoeleinden.

Wij stellen uw deelname zeer op prijs en uw inzichten zullen bijdragen aan toekomstige inspanningen op het gebied van duurzame gewasbeschermingspraktijken.

Mocht u vragen hebben of behoefte aan meer toelichting, aarzel dan niet om contact met ons op te nemen,

Met vriendelijke groet

Wageningen Plant Research, Groep Open Teelten

* Required

1. In welke Europese lidstaten is uw organisatie gevestigd? *

- ☐ Oostenrijk
- ☐ België
- ☐ Denemarken
- ☐ Duitsland
- ☐ Frankrijk

2. Wat is de status van uw organisatie? *

- ☐ Openbare instelling
- ☐ Particuliere organisatie
- ☐ Non-profit organisatie
- ☐ Publiek-privaat netwerk
- ☐ Vereniging of cooperatie

3. Bestaat er in uw land een structuur die het advies en de verkoop van alle soorten gewasbeschermingsmiddelen (bijv. pesticiden, biopesticiden, plantenextracten, plantengroeiregulatoren, biologische bestrijdingsmiddelen, enz.) *

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Ik wet het niet

4. Indien van toepassing, beschrijf de structuur die is opgezet om het eigenlijke advies te scheiden van de verkoop van gewasbeschermingsmiddelen.

5. Welke rol spelen gewasbeschermingsadviseurs volgens jou? *

6. Waar kunnen boeren in jouw land professioneel advies krijgen over de bestrijding van plagen en ziekten (inclusief de toepassing en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen)? *

- ☐ Openbare landbouwadviestdiensten
- ☐ Particuliere landbouwadviestbureaus
- ☐ Landbouwverenigingen en -coöperaties
- ☐ Branchespecifieke handelsorganisaties
- ☐ Onderzoeksinstituten en landbouwuniversiteiten

7. Waar in jouw land kunnen boeren professioneel ONAFHANKELIJK advies krijgen over de bestrijding van plagen en ziekten (inclusief de toepassing en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen)?

8. Hoe wordt de onafhankelijkheid van de adviseurs gegarandeerd?

9. Geef een cijfer voor de beschikbaarheid van onafhankelijke adviseurs om te voldoen aan de vraag van boeren naar advies over de bestrijding van plagen en ziekten en gewasbeschermingsmiddelen *

	Ze er mee oneens	Oneens	Neutraal	Mee eer
Er zijn genoeg adviseurs	☐	☐	☐	☐
De vraag van boeren naar advies is groter dan wat adviseurs kunnen bieden	☐	☐	☐	☐
Er zijn meer adviseurs dan er vraag is van boere	☐	☐	☐	☐

10. Kortom, hoe kan de vraag naar professioneel onafhankelijk gewasbeschermingsadvies gewaarborgd worden?

11. Is volgens u het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen sinds 2019 afgenomen of toegenomen? *

- ☐ Toegenomen
- ☐ Afgenomen
- ☐ Ik wet het niet

12. Gelieve uit te leggen

13. Is volgens u het gebruik van geïntegreerde plaagbestrijding sinds 2019 afgenomen of toegenomen? *

- ☐ Toegenomen
- ☐ Afgenomen
- ☐ Ik wet het niet

14. Gelieve uit te leggen

---

15. Wordt er op nationaal niveau gesproken over het loskoppelen van advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen? *

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Ik wet het niet

16. Zo ja, wat zijn de belangrijkste discussiepunten?

17. Zijn er uitdagingen of belemmeringen bij de ontkoppeling van advies en verkoop van gewasbeschermingsmiddelen? Zo ja, licht toe

18. Wat is de naam van je organisatie?

This content is neither created nor endorsed by Microsoft. The data you submit will be sent to the form owner.

To explore
the potential
of nature to
improve the
quality of life

Wageningen University & Research

Open Teelten

Edelhertweg 1

Postbus 430

8200 AK Lelystad

T (+31)320 29 11 11

info.openteelten@wur.nl

www.wur.nl/openteelten

Report WPR-OT 1074

De missie van Wageningen University & Research is 'To explore the potential of nature to improve the quality of life'. Binnen Wageningen University & Research bundelen Wageningen University en gespecialiseerde onderzoeksinstituten van Stichting Wageningen Research hun krachten om bij te dragen aan de oplossing van belangrijke vragen in het domein van gezonde voeding en leefomgeving. Met ongeveer 30 vestigingen, 7.200 medewerkers (6.400 fte) en 13.200 studenten en ruim 150.000 Leven Lang Leren-deelnemers behoort Wageningen University & Research wereldwijd tot de aansprekende kennisinstellingen binnen haar domein. De integrale benadering van de vraagstukken en de samenwerking tussen verschillende disciplines vormen het hart van de unieke Wageningen aanpak.
